interpreter of the Vedas or sacred writings; ब्राह्मणा नैगमास्तत्र परिवार्थोपतस्थिरे Mb. 16. 7. 8; गोचर्या नैगमश्चरेत् Bhāg. 11. 18. 29; इति नैगमाः -2 An Upanişad q. v. -3 A means, an expedient; तेषां प्रतिविधातार्थं प्रवस्थाम्यथ नैगमम् Mb. 12. 100. 4. -4 Prudent conduct. -5 A citizen, towns-man. -6 A trader, merchant; धाराहारोप-नथनपरा नैगमाः साजुमन्तः V. 4. 4. -7 A name given to a collection of 278 Vedic words, commented on by Yāska. -Comp. -काण्डः, -ण्डम् N. of the three chapters of the Nirukta, where the Vedic words are explained by Yāska.

नैगमिक a. (-की f.) Connected with or peculiar to the Vedas; derived from the Vedas.

नैघण्डुकम् N. of the glossary of Vedic words commented upon and explained by Yāska in his Nirukta.

नैचाशाख a. Ved. Relating to low castes such as those of the Sūdras. —खम् Low or common people.

—2 What belongs to such men.

नैच (चि) की An excellent cow; क्षेमं प्रच्छेस्त्वमथ निचये नीचकैर्नैचिकीनाम् Ud. S. 93.

नैचिकम् The head of an ox.

नैज a. (-जी f.) Own, one's own.

नैतलम् The lower or infernal regions. -Comp. -सश्चन् m. Yama (Pluto); जेतुनैतलसद्दानोऽपि तपसा दीप्तस्य राज्ञः सतः (v. l. for बैतल) Mv. 5. 18.

नैत्यम् Eternity, perpetuity.

नैत्यक a. (-की f.), नैत्यिक a. (-की f.) 1 Regularly recurring, constantly repeated. -2 To be performed regularly (and not on particular occasions); नैत्यके नास्त्यनध्यायः Ms. 2. 106. -3 Indispensable, constant, obligatory. -कम् The food regularly offered to an idol (नैवेद्य); यक्षिण्या नैत्यकं तत्र प्राश्चीत पुरुषः श्चिः Mb. 3.84.105.

नैदाधः Summer. (-a.) Relating to summer; तत्राहमवसं रात्रिं नैदाधी पुरुषर्थभ Rām. 7. 77. 7.

नैदानः, –नैदानिकः 1 An etymologist. –2 A pathologist.

नैदेशिकः One who executes orders, a servant; एवं हताज्ञो विहतान्मुरारेनैदेशिकैर्यस्य वशे जनोऽयम् Bhag. 6. 3. 1.

नैद्र a. 1 Sleepy, somniferous. -2 closed (like petals); जलजराजिषु नैद्रमदिद्रवत् (तमः) Si. 6. 43.

नैधन a. (-नी f.) Liable to death or destruction, perishable. -नम् (In astrol.) The eighth house (i. e. the house of death).

नैधान a. (a boundary) Indicated by putting down various objects.

नैपातिक a. (-की f.) Mentioned incidentally or by the way.

नैपाल a. (-ली f.) Produced in Nepal. -ली 1 Red arsenic. -2 The indigo plant. -3 The plant called नवमञ्जिका.

नैपालिक a. (-की f.) Produced in Nepal. -कम् Copper.

नेपुण See निपुण; तथैव तेऽस्तूपमा जीवलोके यथा धर्मो नैपुणे-नोपदिष्टः Mb. 13. 113. 10.

नेपुणम् (-ण्यम्) 1 Dexterity, skill, cleverness, proficiency; चातुर्वर्ण्यस्य धर्म वे नेपुण्येन प्रकीर्तय Mb. 13. 141. 34; नेपुणोन्नेयमन्ति U. 6. 26; Si. 16. 30. -2 Strictness, exactness. -3 Anything that requires skill, a delicate matter. -4 Totality, completeness; इदं तु वृत्तिवैकल्यात्यजतो धर्मनेपुणम् Ms. 10. 85.

नैभृत्यम् 1 Modesty, humility. -2 Secrecy; नैभृत्यमन-लम्बितम् M. 5.; Mb. 5. 53. 10. -3 Stilless, silentness.

नैमन्त्रणकम् A banquet, feast.

नैमयः A trader, merchant.

नैमित्त a. (–ती f.) Relating to signs, marks &c. –तः An astrologer, fortune-teller.

नैमित्तिक a. (-की f.) 1 Produced by, connected with, or dependent on, any particular cause. -2 Unusual, occasional, accidental, produced by some cause (opp. नित्य). -कः An astrologer, prophet. -कम् 1 An effect (opp. निमित्त 'cause'); निमित्तनैमित्तिकयोरयं कमः S. 7. 30. -2 An occasional rite, a periodical ceremony, a conditional act, an act which is to be performed on the occurrence of a निमित्त; निमित्तप्राप्ती च नैमित्तिकं कर्तन्यम् SB. on MS. 12. 1. 18. -Comp. -कमन् n., -किया an occasional or periodical ceremony or rite. -स्यः N. of a ब्राह्मस्य occurring at the end of four thousand years, -श्राद्मम् a special funeral rite.

नैमिष a. (-षी f.) Lasting for a 'nimisa' or twinkling, momentary, transient. -पम् N. of a sacred forest celebrated as the residence of certain sages to whom Sauti related the Mahābhārata; शिश्रिय श्रुतवतामपश्चिमः पश्चिमे वयसि नैमिषं वशी R. 19.1; (the name is thus derived:—यतस्तु निमिषेणदं निहतं दानवं बलम् । अरण्येऽस्मिस्ततस्तेन नैमिषारण्यसंज्ञितम् ॥).

नैमिषीयः, -नैमिषेयः An inhabitant of the forest, called Naimişa; सह नैमिषीयाणामुद्राता नभून Ch. Up. 1. 2. 13.

नैमेयः Barter, exchange.

नैयग्रोधम् The fruit of न्यग्रोध, the Indian fig-tree.

नैयत्यम् 1 Restraint, self-command. —2 Necessity, obligation. —3 The being settled or established.

नैयमिक a. (-की f.) Conformable to rule or precept, regular. -कम् Regularity.

नैयाय a. Treating of, or explaining the Nyāya philosophy.